

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ

**ХАРКІВСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ
МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА**

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

З ДИСЦИПЛІНИ

ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА

*(для студентів 3 курсу заочної форми навчання
галузі знань 0305 – «Економіка та підприємництво»
напрямку підготовки 6.030504 – «Економіка підприємства»)*

Методичні вказівки до виконання контрольної роботи з дисципліни «Економіка підприємства» (для студентів 3 курсу заочної форми навчання галузі знань 0305 – «Економіка та підприємництво» напряму підготовки 6.030504 – «Економіка підприємства») / Харк. нац. акад. міськ. госп-ва; уклад.: Н. І. Склярчук. – Х.: ХНАМГ, 2012. – 24 с.

Укладач: Н. І. Склярчук

Рецензент: д. е. н., проф. А. Є. Ачкасов

Рекомендовано кафедрою економіки підприємств міського господарства,
протокол № 1 від 28.08.2010 р.

ЗМІСТ

	Стор.
1. Мета і завдання контрольної роботи	4
2. Загальні вимоги до контрольної роботи	4
3. Склад контрольної роботи	5
4. Методичні вказівки до виконання контрольної роботи	17
5. Порядок захисту й критерії оцінювання контрольної роботи	21
Список джерел	23

1. МЕТА І ЗАВДАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Виконання контрольної роботи є одним із етапів вивчення курсу «Економіка підприємства». При вивченні програмного матеріалу для його закріплення та набуття практичних навичок студенти повинні виконати контрольну роботу згідно з робочою навчальною програмою у 5 семестрі.

Мета контрольної роботи – закріплення та поглиблення теоретичних знань, здобутих при вивченні модуля «Підприємство та чинники його виробничої діяльності», освоєння методик виконання широкого кола типових планово-економічних розрахунків і обґрунтувань, формування практичних навичок у прийнятті господарських рішень, спрямованих на підвищення ефективності використання ресурсів підприємства.

Завдання контрольної роботи:

- ✓ систематизувати, розширити та поглибити знання, здобуті при вивченні дисципліни «Економіка підприємства»;
- ✓ виробити навички застосування здобутих знань при вирішенні конкретних завдань, пов'язаних з виконанням планово-економічних розрахунків і обґрунтувань;
- ✓ прищепити студентам навички самостійної роботи з нормативними та інструктивними матеріалами, спеціальною методичною літературою;
- ✓ навчити студентів творчо підходити до аналізу й узагальнення отриманих результатів.

Виконання контрольної роботи має сприяти глибшому засвоєнню студентами дисципліни «Економіка підприємства», сформуванню творчий підхід до аналізу й узагальнення отриманих результатів, спонукає ґрунтовно вивчати законодавчі акти з питань економічних відносин та додаткову навчальну літературу.

2. ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ДО КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Контрольна робота – це самостійне дослідження, яке дає змогу оцінити якість знань студента, його вміння застосовувати їх на практиці. При розв'язуванні завдань контрольної роботи студентом розглядаються теоретичні

питання та наводяться всі розрахунки, а також аналітичні висновки щодо отриманих результатів. Плановий обсяг годин на виконання роботи – 15 годин.

1. Роботу виконують за варіантами у вигляді пояснювальної записки обсягом 25-30 сторінок рукописного тексту (або 15-20 сторінок комп'ютерного друкованого) формату А4.

2. Вибір варіанта здійснюють за останньою цифрою залікової книжки.

3. Викладення матеріалу з розрахункової частини контрольної роботи потрібно здійснювати у такій послідовності:

- теоретичне обґрунтування питання, яке розглядається;
- економічні розрахунки;
- аналіз і узагальнення отриманих результатів, висновки.

4. Вихідні дані й результати розрахунків наводять із зазначенням одиниць виміру.

5. Розрахунки виконують з точністю до однієї десятої.

6. Оформлення контрольної роботи проводять згідно з діючими вимогами щодо оформлення наукової, методичної й технічної документації (ДСТУ 3008-95: Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи).

3. СКЛАД КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Контрольна робота містить наступні елементи:

- титульний аркуш;
- зміст;
- вступ;
- основна частина роботи;
- висновки;
- список джерел.

Основна частина роботи містить у собі теоретичну й розрахункову частину.

У теоретичній частині контрольної роботи студенти розглядають два питання з тем модуля 1. "Підприємство та чинники його виробничої діяльності", які передбачені програмою курсу. Завдання для виконання теоретичної частини вибирається відповідно до даних табл. 1. При цьому студент вибирає одне з двох запропонованих питань зі змістового модуля 1.1

«Підприємство в сучасній системі господарювання» та одне з двох запропонованих питань зі змістового модуля 1.2 «Ресурсне забезпечення діяльності підприємства». У таблиці наведено 10 варіантів завдань.

ПРОГРАМА МОДУЛЯ 1. "ПІДПРИЄМСТВО ТА ЧИННИКИ ЙОГО ВИРОБНИЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ"

ЗМ 1.1 Підприємство в сучасній системі господарювання

Тема 1. Теорії та моделі підприємств

- 1.1 Теорії підприємств та їх характеристика.
- 1.2 Поняття підприємства. Ознаки підприємства. Принципи його діяльності.
- 1.3 Місія, основні цілі функціонування і головні напрямки діяльності підприємства.
- 1.4 Правові основи функціонування підприємства.

Тема 2. Основи підприємництва

- 2.1 Сутність, принципи здійснення та моделі підприємницької діяльності.
- 2.2 Характеристика основних типів підприємницької діяльності.
- 2.3 Договірні взаємовідносини і партнерські зв'язки в підприємстві.
- 2.4 Мале підприємництво: поняття, значення, основні чинники ефективного розвитку.

Тема 3. Види підприємств, їх організаційно-правові форми

- 3.1 Класифікація видів підприємств.
- 3.2 Характеристика основних організаційно-правових форм підприємств.
- 3.3 Добровільні та інституційні об'єднання підприємств в Україні.

Тема 4. Зовнішнє середовище господарювання підприємств

- 4.1 Поняття ринкової системи, її структура та функції.
- 4.2 Елементи мікросередовища та їх вплив на діяльність підприємства.
- 4.3 Класифікація та характеристика основних компонентів макросередовища.

Тема 5. Структура та управління підприємством

- 5.1 Управління підприємством: сутність, функції та методи здійснення.

- 5.2 Характеристика типів організаційних структур управління підприємствами.
- 5.3 Виробнича структура підприємства: поняття, види та чинники формування.
- 5.4 Поняття, види та роль інфраструктури підприємства.

Тема 6. Ринок і продукція

- 6.1 Ринок товару: сутність, структура та основні маркетингові параметри.
- 6.2 Оцінка та прогнозування попиту на продукцію підприємства.
- 6.3 Поняття та класифікація продукції (робіт, послуг).
- 6.4 Вартісні та натуральні вимірники обсягу продукції.

ЗМ 1.2. Ресурсне забезпечення діяльності підприємства

Тема 7. Персонал підприємства, продуктивність і оплата праці

- 7.1 Поняття, класифікація і структура персоналу підприємства.
- 7.2 Система показників для оцінки чисельності, стану, руху робочої сили на підприємстві.
- 7.3 Методичні підходи при плануванні чисельності окремих категорій працівників підприємства.
- 7.4 Продуктивність праці персоналу: сутність, показники і методи її вимірювання та напрямки підвищення.
- 7.5 Мотивація персоналу: сутність, види та основні методи впливу.
- 7.6 Оплата праці на підприємстві: сутність, державна політика. загальна організація.
- 7.7 Сутнісно-видова характеристика форм і систем оплати праці персоналу.

Тема 8. Основний капітал

- 8.1 Загальна характеристика капіталу і виробничих фондів підприємства.
- 8.2 Основні засоби підприємства: поняття, функціонально-елементний склад та оцінка.
- 8.3 Системи показників технічного стану й руху основних засобів підприємства.
- 8.4 Знос та амортизація основних засобів: поняття, вимірювання та методи нарахування.
- 8.5 Показники та шляхи підвищення ефективності використання основних фондів.

Тема 9. Оборотний капітал

9.1 Оборотний капітал підприємства: сутність, функціонально-елементний склад та процес трансформації.

9.2 Методи визначення потреби в оборотних коштах підприємства.

9.3 Показники та шляхи підвищення ефективності використання оборотних коштів підприємства.

Тема 10. Інтелектуальний капітал

10.1 Інтелектуальна власність: поняття, значення та процес її трансформації.

10.2 Поняття, характерні риси, елементний склад та значення нематеріальних ресурсів підприємства.

10.3 Нематеріальні активи підприємства та їх вартісна оцінка.

Тема 11. Техніко-технологічна база та виробнича потужність

11.1 Поняття, склад і значення техніко-технологічної бази виробництва.

11.2 Організаційно-економічне управління технічним розвитком підприємства.

11.3 Сутнісно-видова характеристика та переваги лізингу.

11.4 Поняття, види, методичні основи визначення обсягу та ступеня використання виробничої потужності підприємства.

Тема 12. Матеріально-технічне забезпечення і виробнича логістика

12.1 Матеріально-технічне забезпечення виробництва як складова логістики.

12.2 Основні підходи до планування та організації поставок матеріальних ресурсів на підприємстві.

12.3 Сучасні системи управління запасами.

Таблиця 1 – Завдання для теоретичної частини контрольної роботи

Варіант	Контрольні питання			
	ЗМ 1. Підприємство в сучасній системі господарювання		ЗМ 2. Ресурсне забезпечення діяльності підприємств	
0	1.1	4.1	7.1	9.1
1	1.2	4.2	7.3	9.2
2	1.3	4.3	7.4	9.3
3	1.4	5.1	7.5	10.2
4	2.1	5.2	7.6	10.3
5	2.2	5.3	7.7	11.1
6	2.3	5.4	8.2	11.3
7	2.4	6.2	8.3	11.4
8	3.1	6.3	8.4	12.1
9	3.2	6.4	8.5	12.2

У розрахунковій частині контрольної роботи на підставі даних табл. 2 і 3 необхідно визначити:

- ≡ склад, структуру й динаміку майна підприємства за функціональним призначенням;
- ≡ склад, структуру й динаміку майна підприємства за джерелами формування;
- ≡ показники технічного стану на кінець і початок року й інтенсивності руху основних фондів;
- ≡ аналіз ефективності використання основних фондів підприємства;
- ≡ аналіз ефективності використання обігових коштів підприємства;
- ≡ аналіз руху й ефективності використання персоналу;
- ≡ аналіз рентабельності підприємства.

Таблиця 2 – Основні техніко-економічні показники роботи підприємства

Показники	Варіант									
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Обсяг виробленої продукції (робіт, послуг), тис. грн.	2102571	1880,6	5800	4250	510	696	3775	2320	750,3	84288
Чистий дохід, тис. грн.	2007669	1495,1	6143	4257	511,3	742,1	3775	2181	750,3	79605
Собівартість реалізованої продукції, тис. грн.	1847341	1235,8	3588	4146,5	331,3	558,1	2966,8	2153	501,8	75459
Валовий прибуток (збиток), тис. грн.	160328	259,3	2555	110,5	180	184,0	808,2	20	248,5	4146
Чистий прибуток (збиток), тис. грн.	-21046	59,7	304	1,2	49,2	20,9	13,7	-167	105,4	1504
Вартість, основних фондів введених в експлуатацію за рік, усього тис. грн.	35557	4,8	103	2343	14,8	25,4	450	7	12	51525,1
з них нових	34500	2,1	95	2343	14,8	20,1	432	7	9	48952
Вартість основних фондів, що вибули з експлуатації за рік, усього тис. грн.	6421	311	0	299,4	2,3	0	39	21	0,75	366
Средньоблікова чисельність працівників, осіб	7175	19	46	194	24	23	112	260	29	1488
Прийнято працівників за рік, осіб	913	1	12	54	3	5	14	45	8	201
Вибуло працівників за рік, осіб	790	9	11	48	6	4	16	54	5	137
з них за власним бажанням і за порушення трудової дисципліни	583	8	9	43	2	3	9	48	4	124

Таблиця 3 – Баланс підприємства (варіант 0-4)

АКТИВ	Код стр.	Варіант 0		Варіант 1		Варіант 2		Варіант 3		Варіант 4	
		на початок року	на кінець року	на початок року	на кінець року	на початок року	на кінець року	на початок року	на кінець року	на початок року	на кінець року
1. Необоротні активи											
Нематеріальні активи											
залишкова вартість	10	939	640					13	13,3	1,7	1,6
первісна вартість	11	1298	1354	0	0	0	0	17	20,4	1,8	2,1
знос	12	359	714					4	7,1	0,1	0,5
Незавершене будівництво	20	41957	51002	39,1	39,1	257	384	40,4	8,3	19,1	69
Основні засоби											
залишкова вартість	30	380791	747639	504,5	433,5	746	780	9177,7	9155,9	249,4	247,8
первісна вартість	31	992106	1526479	1937,1	1628,2	3554	3657	13256,7	13191,6	409,9	427,4
знос	32	611315	778840	1432,6	1194,7	2808	2877	4079	4035,7	160,5	179,6
Довгострокові фінансові інвестиції	40	89076	108894								
Інші необоротні активи	70	161	403					22,2	12,4	8,6	4,7
Усього по розділу 1	80	512924	908578	543,6	472,6	1003	1164	9253,3	9189,9	278,8	323,1
2. Оборотні активи											
Запаси											
виробничі запаси	100	40447	66107	584,9	435	1787	2873	295	310,7	12,7	13,4
незавершене виробництво	120	2650	9197								
готова продукція	130	1760	3757	1047,9	1117,8	122	174				
товари	140	613	24479					31,1	22	0,1	
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	160	370113	455545	81,3	71,3	1238	1546	4,8	19,9	5,3	8,5
Дебіторська заборгованість за розрахунками											
з бюджетом	170	17071	11789	68,3	0,4	2	91	58,9	39,2	0,2	
за виданими авансами	180	1136	850				15	190,7	65,5		
Інша поточна дебіторська заборгованість	210	300011	437392	3,1	3,2	3	5	8,4	7,3	5,5	7,6
Поточні фінансові інвестиції	220	16103	39234								

Продовження табл. 3

Кошти і їх еквіваленти:											
у національній валюті	230	1445	18359	50,1	23,9	1	18	199,8	404,5	28,4	73,5
в іноземній валюті	240	9582	1308				19			2,1	2,1
Інші оборотні активи	250		19932			56	102	6,4	5,8	0,2	0,2
Усього по розділу 2	260	760931	1087949	1835,6	1651,6	3209	4843	795,1	874,9	54,5	105,3
3. Видатки майбутніх періодів	270	62	98					19,5	7,1	1,1	0,3
БАЛАНС	280	1273917	1996625	2379,2	2124,2	4212	6007	10067,9	10071,9	334,4	428,7

Продовження табл. 3

ПАСИВ	Код стр.	Варіант 0		Варіант 1		Варіант 2		Варіант 3		Варіант 4	
		на початок року	на кінець року	на початок року	на кінець року	на початок року	на кінець року	на початок року	на кінець року	на початок року	на кінець року
1. Власний капітал											
Статутний капітал	300	340743	340743	376	376	297	297	48,4	48,4	180,8	180,8
Пайовий капітал	310										
Додатково вкладений капітал	320			1495,6	1495,6			94,3	94,3		
Інший додатковий капітал	330	14147	443313			439	483	10436,8	10436,8	34,9	34,9
Резервний капітал	340	29721	29721	94	94	776	776				
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	350	627185	606906	390,2	124,1	-306	-2	-545,1	-543,9	87,5	136,7
Неоплачений капітал	360										
Усього по розділу 1	380	1011796	1420683	2355,8	2089,7	1206	1554	10034,4	10035,6	303,2	352,4
2. Забезпечення майбутніх виплат і платежів											
Забезпечення виплат персоналу	400	3620	8943								1,1
Інші забезпечення	410										
Цільове фінансування	420	1965	1293			303	303				
Усього по розділу 2	380	5585	10236	0	0	303	303	0	0		1,1

Продовження табл. 3

3. Довгострокові зобов'язання												
Довгострокові кредити банку	440	8778	59348	13,7	13,7		100					
Інші довгострокові фінансові зобов'язання	450					532	532					
Усього по розділу 3	480	8778	59348	13,7	13,7	532	632	0	0			
4. Поточні зобов'язання												
Короткострокові кредити банку	500	21160				362	787					
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	530	182398	426719	9,1	13,8	1350	2405	16	6,7	0,1	1,9	
Поточні зобов'язання за розрахунками:												
з одержаних авансів	540	33270	30087					11,9		30,6	51,3	
з бюджетом	550	1467	8853		7	58	9	3,9	2,7	0,4	10	
з позабюджетних платежів	560	90	122									
зі страхування	570	1067	1498			13			9,4		0,4	
з оплати праці	580	2089	2313	0,4		26		0,3	10,3		7,9	
з учасниками	590					306	306					
Інші поточні зобов'язання	610	6217	36632	0,2		56	11	1,4	7,2	0,1	3,7	
Усього по розділу 4:	620	247758	506224	9,7	20,8	2171	3518	33,5	36,3	31,2	75,2	
5. Доходи майбутніх періодів	630		134									
БАЛАНС	640	1273917	1996625	2379,2	2124,2	4212	6007	10067,9	10071,9	334,4	428,7	

Продовження табл. 2 (варіант 5-9)

АКТИВ	Код стор.	Варіант 5		Варіант 6		Варіант 7		Варіант 8		Варіант 9		
		на початок року	на кінець року	на початок року	на кінець року	на початок року	на кінець року	на початок року	на кінець року	на початок року	на кінець року	
1. Необоротні активи												
Нематеріальні активи												
залишкова вартість	10	3,4	1			27	26	1	1,5	2	38	

Продовження табл. 2

первісна вартість	11	11,8	11,8			43	41	1	1,5	2,2	41,2
знос	12	8,4	10,8	0	0	16	15	0	0	0,2	3,2
Незавершене будівництво	20	30,6	30,6	109,7		100	96			427	689
Основні засоби											
залишкова вартість	30	101	94,1	7071	7041	17376	17307	600	556,4	116472	145660
первісна вартість	31	188,4	213,8	15437	15849	41140	41000	620	578,3	198155	271027
знос	32	87,4	119,7	8367	8808	23764	23693	20	21,9	81683	125367
Довгострокові фінансові інвестиції	40										
Інші необоротні активи	70	4,9	10,8							1546	
Усього по розділу 1	80	139,9	136,5	7181	7041	17503	17429	601	557,9	118447	146387
2. Оборотні активи											
Запаси											
виробничі запаси	100	14	9,2	196,1	260,1	699	765	90	175	6396	8557
незавершене виробництво	120					564	428			2143	622
готова продукція	130			156	257,2	1212	979			39	109
товари	140			6	1,8	153	150			63	26
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	160	129,2	92,9	427,5	217,9	82	131	110	225	9245	14411
Дебіторська заборгованість за розрахунками											
з бюджетом	170			80,3	24,7	164	181	13	6		58
за виданими авансами	180	5	3,3	17,5	43,6					1	91
Інша поточна дебіторська заборгованість	210	1,7	0,2	0,4	26	186	200			5354	1684
Поточні фінансові інвестиції	220										
Кошти і їх еквіваленти:											

Продовження табл. 2

у національній валюті	230	1,1	0,9	582,1	677	15	7	7	9	4	1003
в іноземній валюті	240	0,6		341	560,9						854
Інші оборотні активи	250	2,1	3,2								142
Усього по розділу 2	260	153,7	109,7	1807	2069	3075	2841	220	415	23245	27557
3. Видатки майбутніх періодів	270	1,9	2,4	0,8		6	17				
БАЛАНС	280	295,5	248,6	8988	9111	20584	20287	821	972,9	141692	173944

Продовження табл. 3

ПАСИВ	Код стор.	Варіант 5		Варіант 6		Варіант 7		Варіант 8		Варіант 9	
		на початок року	на кінець року	на початок року	на кінець року	на початок року	на кінець року	на початок року	на кінець року	на початок року	на кінець року
1. Власний капітал											
Статутний капітал	300	30,9	30,9	7631	7575	2909	2909	50	50	111583	107211
Пайовий капітал	310										
Додатково вкладений капітал	320			118,5	68,4			32	32		
Інший додатковий капітал	330	163,5	163,5	705,5	768,5	19528	19310	10	18	1866	36381
Резервний капітал	340	13	13			23	23				
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	350			419,1	435,9	-2470	-2637	8	10	160	857
Неоплачений капітал	360	-13,9	-19								
Усього по розділу 1	380	193,5	188,4	8874	8848	19990	19605	100	110	113609	144449
2. Забезпечення майбутніх виплат і платежів											
Забезпечення виплат персоналу	400					4	4	20	40		
Інші забезпечення	410										
Цільове фінансування	420										

Продовження табл. 3

Усього по розділу 2	380					4	4	20	40	0	0
3. Довгострокові зобов'язання											
Довгострокові кредити банку	440					53	35	200	300	1336	1169
Інші довгострокові фінансові зобов'язання	450										
Усього по розділу 3	480					53	35	200	300	1336	1169
4. Поточні зобов'язання											
Короткострокові кредити банку	500	8,5	3			180	60	50	10	834	5
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	530	51,6	31,4	20,2	7,4	53	84	300	400	20202	26971
Поточні зобов'язання за розрахунками:											
з одержаних авансів	540	12,9	9,2	35,3	28,9						
з бюджетом	550	12,8	6,8	26	136,5	80	108	10		1402	616
з позабюджетних платежів	560			9,4	68,6					114	
зі страхування	570	5,3	1,6	12,8	11,6	82	63	70	68	138	207
з оплати праці	580	9,1	3,9	10,9	8,1	42	92	20	2	349	521
з учасниками	590										
Інші поточні зобов'язання	610	1,8	4,3		1,6	100	236	51	42,9	3708	6
Усього по розділу 4:	620	102	60,2	114,6	262,7	537	643	501	522,9	26747	28326
5. Доходи майбутніх періодів	630										
БАЛАНС	640	295,5	248,6	8988	9111	20584	20287	821	972,9	141692	173944

4. МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

1. Під *структурою майна* розуміють питому вагу окремих груп активів у його загальній вартості на певну дату. При групуванні майна за функціональним призначенням та джерелами формування слід використовувати таблиці 4 і 5.

Таблиця 4 – Аналіз складу й структури майна підприємства за функціональним призначенням

Види активів	На початок року		На кінець року		Відхилення		
	тис. грн.	%	тис. грн.	%	абсолютне	у структурі	темпа зростання
1	2	3	4	5	6	7	8
1. Необоротні активи всього в тому числі:							
1.1. Основні фонди							
1.2. Нематеріальні активи							
1.3. Капітальні вкладення							
1.4. Інші необоротні активи							
2. Оборотні активи всього, в тому числі:							
2.1. Оборотні фонди всього, з них:							
⇒ виробничі запаси							
⇒ незавершене виробництво							
⇒ видатки майбутніх періодів							
2.2. Фонди обігу всього, з них:							
⇒ готова продукція, товари							
⇒ товари відвантажені, виконані роботи, послуги, які не оплачені покупцем							
⇒ дебіторська заборгованість							
⇒ грошові кошти							
⇒ інші оборотні активи							
3. Усього майна							

Таблиця 5. – Аналіз джерел формування майна підприємства

Види джерел формування майна	На початок року		На кінець року		Відхилення		
	тис. грн.	%	тис. грн.	%	абсолютне	у структурі	темп зростання
1. Власний капітал усього, в тому числі:							
1.1 Статутний капітал							
1.2. Пайовий капітал							
1.3. Додатково вкладений капітал							
1.4. Інший додатковий капітал							
1.5. Резервний капітал							
1.6. Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)							
1.7. Неоплачений капітал							
1.8. Капітал цільового фінансування							
2. Позиковий капітал							
2.1 Довгострокові фінансові зобов'язання							
2.2. Короткострокова кредиторська заборгованість							
2.3. Стійкі пасиви (поточні зобов'язання по розрахунках)							
3. Обсяг авансованого капіталу							

2. **Технічний стан основних фондів** підприємства характеризується наступними показниками:

- *коефіцієнт зносу*

$$K_{zn} = \frac{З}{\Phi_{пер}} * 100\% ,$$

де $З$ – сума зносу основних фондів, грн.;

$\Phi_{пер}$ – первісна вартість основних фондів, грн.

- *коефіцієнт придатності*

$$K_{пр} = \frac{\Phi_{зал}}{\Phi_{пер}} * 100\% ,$$

$\Phi_{зал}$ – залишкова вартість основних фондів, грн.

$\Phi_{пер}$ – первісна вартість основних фондів, грн.

3. **Рух основних виробничих фондів** на підприємстві прийнято оцінювати наступними показниками:

- *коефіцієнт оновлення*

$$K_o = \frac{\Phi_{\text{введ}}}{\Phi_{\text{кін}}} * 100\%,$$

де $\Phi_{\text{введ}}$ – вартість введених в експлуатацію основних фондів за первісною вартістю за звітний період, грн.;

$\Phi_{\text{кін}}$ – вартість основних фондів на кінець звітного періоду, грн.

- *коефіцієнт вибуття*

$$K_o = \frac{\Phi_{\text{виб}}}{\Phi_{\text{поч}}} * 100\%,$$

де $\Phi_{\text{виб}}$ – вартість основних фондів, що вибули у звітному періоді, грн.;

$\Phi_{\text{поч}}$ – вартість основних фондів на початок звітного періоду, грн.

- *коефіцієнт приросту*

$$K_o = \frac{\Phi_{\text{введ}} - \Phi_{\text{виб}}}{\Phi_{\text{поч}}}.$$

4. **Ефективність використання основних виробничих фондів**

характеризується наступними показниками:

- *фондовіддача*

$$\Phi_o = \frac{Q}{\Phi_{\text{ср}}},$$

де Q – обсяг випущеної продукції за рік, грн.;

$\Phi_{\text{ср}}$ – середньорічна вартість основних фондів підприємства, грн.;

- *фондомісткість продукції*

$$\Phi_e = \frac{\Phi_{\text{ср}}}{Q} = \frac{1}{\Phi_o};$$

- *фондоозброєність праці 1 працівника*

$$\Phi_{\text{ос}} = \frac{\Phi_{\text{ср}}}{Ч_{\text{ср}}},$$

де $Ч_{\text{ср}}$ – середньооблікова чисельність працівників, осіб.

- *рентабельність основних фондів*

$$R_{\text{оф}} = \frac{\Pi_{\text{вал}}}{\Phi_{\text{ср}}},$$

де $\Pi_{\text{вал}}$ – валовий прибуток підприємства за звітний період, тис. грн.

5. Для оцінки **ефективності використання обігових коштів**

підприємства використовують наступні показники:

- *коефіцієнт оборотності обігових коштів*

$$K_{об} = \frac{P_n}{3O},$$

де P_n – обсяг реалізованої продукції, грн.;

$3O$ – середній залишок обігових коштів, грн.;

- *тривалість одного обороту*

$$T = \frac{D}{K_{об}},$$

де D – кількість днів у плановому періоді, дн.;

$K_{об}$ – коефіцієнт оборотності обігових коштів;

- *коефіцієнт завантаження обігових коштів*

$$K_з = \frac{3O}{P_n},$$

де P_n – обсяг реалізованої продукції, грн.;

$3O$ – середній залишок обігових коштів, грн.;

- *рентабельність обігових коштів*

$$R = \frac{\Pi_{вал}}{3O},$$

де $\Pi_{вал}$ – валовий прибуток підприємства за звітний період, тис. грн.

6. **Показники руху працівників** на підприємстві визначаються за допомогою наступних коефіцієнтів:

- *коефіцієнт обороту кадрів з вибуття*

$$K_{виб} = \frac{Ч_{зв}}{Ч_{ср}} * 100\% ,$$

де $Ч_{зв}$ – чисельність звільнених працівників за аналізований період, осіб;

$Ч_{ср}$ – середньооблікова чисельність працівників за аналізований період, осіб;

- *коефіцієнт обороту кадрів за прийомом*

$$K_{пр} = \frac{Ч_{пр}}{Ч_{ср}} * 100\% ,$$

де $Ч_{пр}$ – чисельність звільнених працівників за аналізований період, осіб;

- *коефіцієнт плинності кадрів*

$$K_{пл} = \frac{Ч_{зв'}}{Ч_{ср}},$$

де $Ч_{зв'}$ – чисельність працівників, звільнених за власним бажанням і за порушення трудової дисципліни за аналізований період, осіб.

7. При аналізі **рентабельності підприємства** слід розрахувати наступні показники:

- *рентабельність активів*

$$R_a = \frac{П_ч}{A} * 100,$$

де $П_ч$ – чистий прибуток підприємства за звітний період, тис. грн;

A – середня сума активів підприємства за звітний період, тис. грн;

- *рентабельність власного капіталу*

$$R_{вк} = \frac{П_ч}{K_c} * 100,$$

де K_c – середня сума власного капіталу підприємства за звітний період, тис. грн;

- *рентабельність продукції*

$$R_{п} = \frac{П_{вал}}{C_{рп}} * 100,$$

де $П_{вал}$ – валовий прибуток підприємства за звітний період, тис. грн;

$C_{рп}$ – собівартість реалізованої продукції за звітний період, тис. грн.

5. ПОРЯДОК ЗАХИСТУ Й КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Виконану в установлений термін контрольну роботу студент віддає керівникові. Керівник дає загальну оцінку виконаної роботи і вказує на недоліки, допущені при її виконанні, які можуть бути ліквідовані після доопрацювання та при підготовці до захисту. Роботу, на яку дана негативна оцінка, студент виконує повторно й після усунення зауважень подає на повторну перевірку. Під час захисту студент повинен продемонструвати знання теоретичних питань роботи, показати вміння виконувати економічні розрахунки й робити обґрунтовані висновки. При оцінці роботи враховуються:

- ступінь розкриття змісту;
- аргументованість відповідей;
- знання законодавчих і нормативних актів, що регламентують діяльність підприємства;
- дотримання вимог до оформлення.

Критерії оцінювання контрольної роботи:

✓ *Оцінка 20 балів:* індивідуальне завдання виконане на високому рівні, у теоретичній частині надано повне висвітлення питань, присутній розгляд питань

з різних методичних підходів, розрахункове завдання виконане правильно і зроблені обґрунтовані висновки. На всі запитання викладача отримані правильні відповіді.

✓ *Оцінка 15 балів:* теоретичні питання розкриті, про що свідчить достатня повнота та логічність висвітлення матеріалу, однак є окремі недоліки непринципового характеру: допущені незначні помилки при формулюванні термінів, категорій, наявні незначні арифметичні помилки у розрахунках при вирішенні практичних завдань. На переважну більшість запитань викладача було надано правильні відповіді.

✓ *Оцінка 5 балів:* теоретичні питання в основному розкриті, але є недоліки змістового характеру: викладення матеріалу є неповним і має виражений компілятивний характер, допущено серйозні помилки у розв'язанні задачі. Є зауваження щодо оформлення роботи. Студентом надано правильні відповіді лише на окремі запитання викладача.

✓ *Оцінка 0 балів:* теоретичні питання нерозкриті, розрахунки у практичній частині відсутні або неправильні внаслідок допущення грубих помилок.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Положення (стандарти) бухгалтерського обліку в Україні. – К.: Компас, 2004. – 248 с.
2. Бойчік І. М. Економіка підприємства: Навч. посібник. – К.: Атіка, 2004. – 480 с.
3. Економіка підприємства: Підручник / За заг. ред. С. Ф. Покропивного. – Вид. 2-ге, перероб. та доп. – К.: КНЕУ, 2001. – 528 с.
4. Економіка підприємства: Навч. посібник / За ред. О. П. Крайник. – Л.: «Львівська політехніка», 2003. – 208 с.
5. Економіка підприємства: Навч. посіб. / За ред. А. В. Шегди. – К.: Знання – Пресс, 2002. – 335 с.
6. Зайцев Н. Л. Экономика, организация и управление предприятием: Учеб. пособие. – 2-е изд. доп. – М.: Инфра – М., 2008. – 455 с.
7. Методичні вказівки щодо оформлення курсових, дипломних і контрольних робіт (для студентів заочної форми навчання та другої вищої освіти спеціальностей 6.050100 – "Економіка підприємства", 6.050100 – "Облік і аудит", 6.050200 – "Менеджмент організацій") / Укл.: Ковалевська А. В., Склярчук Н. І. – Х.: ХНАМГ, 2008. – 28 с.
8. Петрович Й. М., Кіт А. Ф. та ін. Економіка підприємства: Підручник / За заг. ред. Й. М. Петровича. – Львів: «Новий світ – 2000», 2004. – 680 с.
9. Склярчук В. К., Прудников В. М. Экономика предприятия: Учебник. – М.: Инфра – М., 2006. – 528 с.
10. Шваб Л. І. Економіка підприємства: Навч. посібник для студ. ВНЗ. – К.: Каравела, 2004. – 568 с.
11. Экономика организаций (предприятий): Учебник для вузов / Под ред. проф. В. Я. Горфинкеля, проф. В. А. Швандара. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2003. – 608 с.
12. Экономика предприятия: Учеб. пособие / Под ред. проф. Л. Г. Мельника. – 2-е изд. испр. – Сумы: ИТД «Университетская книга», 2003. – 628 с.

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

Методичні вказівки
до виконання контрольної роботи
з дисципліни

«Економіка підприємства»

(для студентів 3 курсу заочної форми навчання
галузі знань 0305 – «Економіка та підприємництво»
напрямку підготовки 6.030504 – «Економіка підприємства»)

Укладач **СКЛЯРУК** Наталя Іванівна

Відповідальний за випуск *Т. А. Пушкар*

Редактор *О. В. Тарасюк*

Комп'ютерне верстання *К. А. Алексанян*

План 2010, поз. 493М

Підп. до друку 11.11.2010р.	Формат 60×84/16
Друк на різнографі.	Ум. друк. арк. 1,0
Тираж 50 пр.	Зам. №

Видавець і виготовлювач:
Харківська національна академія міського господарства,
вул. Революції, 12, Харків, 61002
Електронна адреса: rektorat@ksame.kharkov.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:
ДК № 4064 від 12.05.2011р.